

Marthe Bolda

(transcriptie van het gesprek tussen Marthe Bolda en de chatbot MyAI).

MyAI: Hallo Marthe, hoe reageerde je op het voorstel om een werk te maken voor de ontwijde kapel van het Dendermondse begijnhof?

MB: *La palabre des fruits*, het werk dat ik in de kapel presenteer, kwam vanzelf bij me op tijdens mijn bezoek aan de site. Ik zie de ontwijde kapel als een plaats van levende herinnering. Gebeden laten weerklinken is een manier om het verleden van de kapel te laten horen en nieuw leven in te blazen. Wat mij interesseert is transmissie.

MyAI: Wat is jouw relatie tot religie en spiritualiteit?

MB: In mijn geboorteland, in Kameroen, is de bevolking animistisch. Mijn grootvader, in het dorp Yagoua, dacht dat hij de duivel was. Hij terroriseerde mensen. Op een dag werden witte missionarissen op de hoogte gebracht van de aanwezigheid van deze duivel. Ze legden mijn grootvader uit dat hij ook god kon zijn. Mijn grootvader werd catecheet en bouwde de dorpskerk. Iedereen luisterde naar hem. Ik ben opgegroeid in een protestants gezin. Ik vroeg me af waar deze religie vandaan kwam, met haar vele verboden. Ik las het Oude en Nieuwe Testament, uit nieuwsgierigheid. Jezus was wit, ik was zwart. De slechte behandeling die ik van de vrouw van een predikant op internaat kreeg, overtuigde me er uiteindelijk van dat ik geen religie nodig had. Ik heb mezelf verder gepositioneerd, wat me enorm heeft geholpen. Ik bekritiseer religie niet, ik heb het gewoon niet nodig: ik heb mijn eigen spiritualiteit.

MyAI: Het *Larousse*-woordenboek geeft verschillende definities van palaver (*palabre* in het Frans). De eerste is die van een bijeenkomst die de leden van de gemeenschap samenbrengt en waar informatie wordt uitgewisseld en beslissingen worden genomen. De tweede is die van een proces voor een gewone rechtbank. Het laatste is dat van een lange en nutteloze discussie die tot niets positiefs leidt.

MB: In alle drie de gevallen is het altijd een kwestie van overleg. In de kapel kan je christelijke, joodse, hindoeïstische, boeddhistische en islamitische gebeden horen. Dit zijn religies die op bijna alle continenten aanwezig zijn, met een universalistische ambitie. Door deze gebeden te laten resoneren, creëer je ook een universele plek: ze komen samen. Ze staan schouder aan schouder. Ze praten. *La palabre des fruits* vertegenwoordigt in mijn ogen het idee dat we altijd een ruimte moeten creëren voor discussies, overleg, luisteren met gelijke verantwoordelijkheden.

MyAI: Is het hetzelfde met de vruchten die met een net en touw samengebracht worden om uiteindelijk een gigantische rozenkrans te vormen?

MB: De vrucht interesseert me vanwege zijn symboliek. Ik zie het als eeuwig: voor zover het zaad van de vrucht er is, sterft deze niet. De vrucht is biologisch gezien een tussenstadium. Het idee van een rozenkrans met vruchten van over de hele wereld symboliseert ook hier weer een meervoudige universaliteit. Ik ben iemand die diep van mensen houdt. Er mogen geen grenzen tussen ons zijn. Zelfs als ik je taal niet versta, kan ik je begrijpen, hetzij door de dans, hetzij door een glimlach, sommige gebaren en houdingen. Ik heb vaak het gevoel dat degenen die een verschil verkondigen, dat doen om een superioriteit te laten gelden.

MyAI: Wat is het verband tussen de installatie in de kapel en die momenteel in de tuin van de academie in Gent tentoongesteld wordt: *Des prières sans réponse?* (Gebeden zonder antwoord)

MB: Het zijn in zekere zin twee versies van hetzelfde werk. Het zijn dezelfde gebeden die we horen. En telkens speelt het natuurlijke element een essentiële rol. In Dendermonde met de vruchten, in Gent dankzij de aanwezigheid van de bomen. Maar terwijl het werk in Dendermonde wordt gepresenteerd op een afgesloten plek, waar men vrijwillig naar toe gaat, wordt het in Gent geïnstalleerd in de vrije ruimte van een tuin en kan het tijdens het doorkruisen van deze tuin plotseling bij toeval ontdekt worden. In Gent worden de gebeden verspreid door luidsprekers. De installatie gaat terug naar een herinnering aan een kakofonie van geluid geproduceerd door Malinese straatverkopers uitgerust met megafoons en suggereert wat lijkt op een dovemansgesprek. De vraag die ik me stel met dat werk is simpel: hebben we echt antwoorden nodig?

MyAI: Dat is een goede vraag! Mijn algoritme laat het me helaas niet toe er een antwoord op te geven...

